

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Kateřina Menšíková

Název práce: Masopust ve Skalici na Táborsku

Vedoucí práce: PhDr. Marta Ulrychová, Ph. D.

1. CÍL PRÁCE *(uveďte, do jaké míry byl naplněn):*

Autorka si stanovila jednoznačný cíl, a sice popsat aktuální stav masopustní tradice v konkrétní lokalitě – šesti obcích na území mezi Tábořem a Soběslaví, které lze z národopisného hlediska přofadit ke Kozácku. S potěšením lze konstatovat, že cíl se jí podařilo naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ *(náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):*

Práce se sestává ze dvou částí – v první, již lze označit za poměrně zdařilou kompilaci klasických děl pojednávajících o masopustní tradici (Bachtin, Heers, Zibrť), autorka definuje základní pojmy, druhá jednak představuje jednotlivé lokality, jednak přináší podrobný popis zdejšího masopustu v letech 2010, 2011 a 2012. Malým exkurzem je kapitola pojímající masopust v bogatyrevovském duchu jako divadlo.

Autorka se opírá o prameny nejrůznější povahy – obecní kroniky, výpovědi respondentů, její největší přínos však spočívá v zúčastněném pozorování. Nešetřívá však na pouhém popisu, ale snaží se svá data porovnávat časově i prostorově. K tomuto účelu si vybírá práce vzniklé průběhu posledního desetiletí zpracovávající masopustní tradici v různých lokalitách České republiky (Doudlebsko, Chodsko, Haná).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA *(jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):*

Práce je přehledně strukturována, text má dobrou jazykovou úroveň, odkazy na literaturu mají náležitou normu, zařazení snímků do přílohy splňuje svůj účel.

Bohužel se autorka nevyhnula několika zásadním chybám. Termín „*masopustní karneval*“ (s. 1) je pleonasmus. Tvzení, že žádný masopust na Táborsku nebyl nikdy zdokumentován, není zcela pravdivý (mnohé lokality Táborska byly zpracovány i s obrazovým materiálem na úrovni seminárních prací studenty naší katedry), stačilo proto dodat jen „na úrovni prací bakalářských či

magisterských". Problematické je označení odborné literatury jako literárních pramenů. Nemůžeme tedy stavět vedle Kocmánkových Interludií práce Zibrtovy. Naopak prameny literární povahy zde kromě Kocmánka zcela absentují, v této souvislosti by některé stály za zmínku (Němcová, Baar, Nováková, Winter aj.). Na s. 7 je chybně uveden ruský termín „maslenica“. Za zcela nelogickou považují na s. 8 větu „masopust je třídní svátek podřízeý církevnímu kalendáři, který nemá nic společného s liturgií“.

U obcí Skalice a Želeč postrádáme jméno patrona zdejšího kostela (má velký význam pro konání poutí !), o Rybově Lhotě máme jen kusé informace. Na s. 23 nemůžeme v souvislosti s rokem 2010 hovořit jako o roce letošním, totéž se opakuje i na s. 29. Označení nástroje slovem sax (s. 29) je chybné, zřejmě je zde míněn saxofon. Autorka se zřejmě nechala zmást zkratkou používanou muzikanty v partituře. Totéž se opakuje na s. 51. Chybu nalézáme i ve slově heligón.

Na s. 47 je nejednotné řádování, na téže straně je chyba v uvedení jména sběratele lidových písní Karla Weise. „Potupný vůz“ zobrazující scénu z plzeňské právnické fakulty nemůže její situaci „řešit“, ale pouze na ni poukazovat.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

I přes výše uvedené výhrady lze práci jako výsledek tříletého terénního výzkumu ocenit. Nejenže přináší nové poznatky o průběhu masopustu užitečné pro komparaci, ale potvrzuje aktualizaci tzv. „potupných vozů“ známých zejména z Itálie ze 16. a 17. století, na jejichž existenci upozorňuje Heers. Tyto se nám začínají objevovat v několika lokalitách, od sebe nepříliš vzdálených, které se rozhodly pro společnou oslavu. Práce navíc přináší inspiraci ke studiu nápisů, jemuž se v naší folkloristice věnoval Bohuslav Beneš.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až

tři):

Termín „skalický masopust“ jste zvolila sama, anebo převala od místních obyvatel?

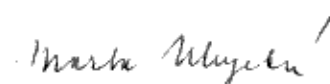
Jaké je postavení masopustu v kontextu jiných akcí pořádaných v obcích během kalendářního roku?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

Práci doporučuji k obhajobě a na základě svého posudku ji doporučuji hodnotit známkou

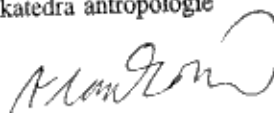
velmi dobře.

Datum: V Plzni 19. 5. 2012

Podpis: PhDr. Marta Ulrychová, Ph. D.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): **Kateřina Menšíková**

Název práce: Masopust ve Skalici na Táborsku

Oponoval: **PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.**

1. CÍL PRÁCE *(uveďte, do jaké míry byl naplněn):*

Cíle práce formuluje autorka přehledně na s. 2. Lze konstatovat, že zamýšlené „zmapování“ studovaného fenoménu se jí podařilo velmi dobře, slibovaného „vysvětlení“ (v antropologickém nebo etnologickém slova smyslu) se ovšem čtenáři nedostává ani náhodou.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ *(náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):*

Bakalářská práce se zabývá v současné České republice stále masovějším (byť konjunkturálního vrcholu již bylo patrně dosaženo) fenoménem revitalizace nejrůznějších fenoménů tzv. tradiční lidové kultury. V tomto konkrétním případě jde o novodobou formu jarní obchůzky maškar – masopust, považovaný autorkou (a těžko říci, jak a proč i samotnými aktéry, neboť výzkum tuto klíčovou otázku neřešil) patrně za kontinuum starší tradice. Budiž hned na počátku řečeno, že autor posudku se s takovým názorem absolutně neztotožňuje (a proto studovanou aktivitu důsledně označuje za „masopust“), na hodnocení práce to ovšem vliv nemá.

K. Menšíková svou práci pojala vcelku standardním způsobem. Po zmíněném úvodu, ve kterém ovšem poněkud postrádám zdůraznění základního východiska práce, kterým je až do absurdních podrobností zacházející popis (cyklostezka č. 1171 na s. 15, nákup 70 kg Čadilova koňského salámu na s. 26 apod.), následují pasáže hodnotící použité prameny a literaturu (s. 3–6). Vcelku věcná kapitola je bohužel znehodnocena oblundnou terminologií (slovní spojení „literární pramen“ pro sekundární literaturu), nicméně svůj účel plní. Velmi solidní je hned další část práce (s. 7–13) předestírací základní teoretické koncepty a definice masopustu a vlastně sumarizující jeho studium u nás i v zahraničí. V tomto kontextu zejména oceňuji, že autorka referuje (i když nic z nich v práci analyticky neuplatňuje) i o zásadních konceptech Bachtinových, Burkeových či Turnerových.

Na s. 13 posléze začíná myšlenkově ultrakonzervativně pojatá část popisující „masopust“ ve Skalici a okolí. Autorka nejprve poctivě čtenáři seznámí s geografickou, historickou a národopisnou charakteristikou regionu, aby se pak konečně dostala k vlastnímu „masopustu“ a jeho výzkumu. Z charakteristiky výzkumné části (s. 19–21) bohužel vyplývá, že prováděla patrně jen hodně nezúčastněné pozorování a jen minimum rozhovorů, což se mi zdá být velkým mínusem celé práce. Popis historie zdejších novodobých obchůzek následuje na s. 21–22 a pak se čtenář může seznámit s průběhem „masopustů“ v letech 201, 2011 a 2012. Dozvídáme se téměř vše o přípravách, průběhu, referováno je takřka každé slovo a scénka a to vč. hojných odkazů na velmi kvalitní a smysluplnou obrazovou přílohu. Ovšem o tom, že by ze zaznamenaných dat autorka cokoliv vyvodila si můžeme nechat jen zdát... To se bohužel týká i následující kapitoly (s. 35–42), která nabízí řadu podnětných komparací s velkým explikačním potenciálem, autorka ale zůstává opět na půl cesty.

Nemůže být proto divu, že Závěr (s. 43–45) je opět jen zoufale popisný, autorka umí skvěle sumarizovat fakta, která zjistila, jakoby z nich však nechtěla vůbec nic vyvodit.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Z formálního hlediska lze práci hodnotit jako (až vysoce) nadstandardní. Autorka se až na drobné neobratnosti („porovnaný masopust“ s. 38) vyjadřuje kultivovaně, srozumitelně a bez gramatických prohřešků. Práce je přes řadu obsahově ubíjejících popisů čtivá, čemuž napomáhá i její promyšlené strukturování a celková grafická přehlednost opět narušená jen mikroskopickými chybami (chybějící mezera za názvem kapitoly 11.1). Po této stránce odvedla autorka skutečně velmi kvalitní práci.

Zvolený citační úzus kombinuje tzv. harvardské odkazování přímo v textu, celkem 63 poznámek resp. spíše vysvětlivek je dále umístěno na konci práce. To na přehlednosti ovšem příliš nepřidalo, jejich úplné vypuštění (vysvětlovat, že co je kaplička či, proč se Lužnice jmenuje Lužnice je v kontextu práce nesmyslné) nebo převedení na patové poznámky by bylo vhodnější. Stejně tak jinak precizní a úctyhodně rozsáhlý soupis literatury je s ohledem na citace ve stylu autor – rok sestaven špatně, data vydání musí být hned za jménem autorů a jeho pododdíl „regionální zdroje“ (s. 58–59) je vyčleněn zcela zbytečně.

Práce obsahuje řadu zajímavých textových a obrazových příloh. Ty jsou s textem většinou slušně propojeny odkazy a tak dobře plní svůj účel. Grafické provedení příloh je nadstandardní, přílohy jsou řádně sepsány v samostatném oddíle.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Předložená bakalářská práce je po formální i obsahové stránce solidním textem. Převažuje v ní sice suchá až úmorná deskripce, nicméně autorkou shromážděná data lze považovat za zajímavá a při komparaci s jinými podobnými „masopusty“ i cenná pro širší srovnávací studium. K. Menšíková zdárně využila množství literatury a to i regionální a provedla jednoduchý výzkum (náročný zejména nutností jeho rozložení do 3 let), při kterém nicméně „vytěžila“ jen dosti omezené množství informátorů.

Text lze po teoreticko-metodologické stránce charakterizovat jako dosti konzervativně až archaicky národopisný, zaměřuje se povětšinou na vnějškové, snadno pozorovatelné projevy „masopustu“, jeho samotnými aktéry a jejich motivacemi k účasti na „masopustu“ se nezabývá (s výjimkou zcela nepostačující kapitoly 4.6). Stejně tak zůstala – krom okrajových ale hlouběji nerozvedených zmínek – nepovšimnuta i principiální podstata sledovaného fenoménu: veškerá teoretická i národopisná literatura, se kterou autorka pracovala, studuje masopust jako integrální součást předindustriální (tradiční, lidové) kultury. Tam má své jasné místo, smysl a funkce atd. Nicméně žádná lidová kultura v klasickém slova smyslu dnes neexistuje, tudíž nemůže existovat ani masopust. „Masopust“ ve Skalici je tedy něčím jiným – čím, to stále zůstává otevřeným badatelským problémem.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

1. V práci opakovaně mluvíte o tradici či zvyku v souvislosti s jejich obnovováním. Domníváte, že fenomén, který byl uměle obnoven lze ještě považovat za tradici nebo zvyk? Proč?

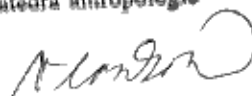
6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborné, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

VÝBORNĚ

Datum: 5. 5. 2012

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie

Průběh obhajoby bakalářské práce:

Téma práce: Masopust ve Skalici na Tábořsku

vedoucí práce: PhDr. Marta Ulrychová, Ph.D.

oponent: PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.

průběh obhajoby:

Komise představila posudky na předloženou bakalářskou práci. Studentka uspokojivě reagovala na otázky vyplývající z posudků. Práce byla obhajena.

Členové zkušební komise:

PhDr. Mgr. Marek Jakoubek, Ph.D.
Mgr. Lenka Jakoubková Budilová,
Ph.D.
PhDr. Petr Křišťuf, Ph.D.
Mgr. Ladislav Toušek

Klasifikace: v ý b o r n ě
Datum obhajoby: 30. května 2012

.....
podpis zkoušejícího